

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

Međunarodni
krivični sud za
bivšu Jugoslaviju

Press Release. Communiqué de presse. Saopštenje za javnost

(Isključivo za medije. Nije službeni dokument.)

TRIAL CHAMBER

CHAMBRE DE 1ere INSTANCE

PRETRESNO VIJEĆE

Den Haag, 17. januar 2005.

JP/P.I.S.928-t

PRESUDA U PREDMETU

TUŽILAC PROTIV VIDOJA BLAGOJEVIĆA I DRAGANA JOKIĆA

- VIDOJE BLAGOJEVIĆ OSUĐEN NA 18 GODINA ZATVORA
- DRAGAN JOKIĆ OSUĐEN NA 9 GODINA ZATVORA

U prilogu se nalazi sažetak presude Pretresnog vijeća I, Sekcija A, u sastavu: sudija Liu (predsjedavajući), sudija Vassylenko i sudija Argibay, kojeg je pročitao predsjedavajući sudija.

SAŽETAK PRESUDE

Tekst koji slijedi je sažetak pismene presude i nije njen sastavni dio.

Pretresno vijeće I donosi na današnjoj sjednici presudu u predmetu *Tužilac protiv Vidoja Blagojevića i Dragana Jokića*. Obojica se terete za zločine počinjene protiv bosanskih Muslimana nakon pada enklave Srebrenica u julu 1995.

Užasni zločini počinjeni nakon pada Srebrenice su dobro poznati: masovno ubistvo više od 7.000 muškaraca i mladića bosanskih Muslimana i prisilno premještanje žena, djece i staraca, bosanskih Muslimana iz ovog dijela istočne Bosne. Ovi zločini, počinjeni u nešto više od sedam dana, počinjeni su s takvim stepenom surovosti i izopačenosti kakav prethodno nije viđen tokom sukoba u bivšoj Jugoslaviji i spadaju među najmračnije trenutke moderne evropske istorije.

Na samom početku, Pretresno vijeće naglašava da iako zločini počinjeni u i oko Srebrenice u julu 1995. čine osnovu ovog predmeta, na ovom suđenju, zapravo, riječ je o dvojici ljudi, Vidoju Blagojeviću i Draganu Jokiću, i o individualnoj krivičnoj odgovornosti kojom se terete.

Pretresno vijeće će stoga prvo navesti optužbe protiv ovih optuženih i iznijeti kratku hronologiju postupka u ovom predmetu. Zatim će iznijeti rezime činjeničnih navoda na kojima se zasnivaju krivična djela za koja se tereti u ovom predmetu. Zatim, razmotriće konkretna krivična djela i krivičnu odgovornost, ako je utvrđena, za svakog optuženog. I na kraju, Vijeće će izreći kaznu.

Optuženi

U julu 1995. Vidoje Blagojević je bio komandant Bratunačke brigade s činom pukovnika. Tvrdi se da je po osnovu svoje funkcije komandanta Bratunačke brigade, pukovnik Blagojević učestvovao u prisilnom premještanju žena i djece iz enklave Srebrenica u Kladanj 12. i 13. jula i da je on bio osoba odgovorna za sve zatvorenike, zarobljene, zatočene ili ubijene u zoni odgovornosti Bratunačke brigade, uključujući i zatvorenike koji su kasnije, sa njegovim znanjem, prebačeni u zonu Zvorničke brigade na dalje zatočenje i pogubljenje.

Vidoja Blagojevića tereti šest tačaka optužnice, i po članu 7(1) i po članu 7(3) Statuta Međunarodnog suda, a to su: saučesništvo u genocidu; istrebljivanje, kao zločin protiv čovječnosti;

Adresa na Internetu: <http://www.un.org/ictv/index-b.html>

Outreach program

Aleja Bosne Srebrenice b.b., 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Tel.: +387 33 773 218, 773 219 Fax: +387 33 773 217

ubistvo, kao zločin protiv čovječnosti i kršenje zakona i običaja ratovanja; progoni, kao zločin protiv čovječnosti; i na kraju, nehumana djela (prisilno premještanje), kao zločin protiv čovječnosti.

U julu 1995. Dragan Jokić bio je načelnik inženjerije Zvorničke brigade s činom majora. Štaviše, od jutra 14. jula do jutra 15. jula, Dragan Jokić je bio dežurni oficir Zvorničke brigade.

Major Jokić, kao načelnik inženjerije Zvorničke brigade, optužen je da je saradivao u planiranju, nadzoru, organizovanju i izvođenju pokapanja u vezi s ovom operacijom ubijanja i, kao dežurni oficir brigade, saradivao u koordinaciji veza među starješinama i komandama Vojske Republike Srpske – ili VRS-a – u vezi s transportom, zatočenjem, pogubljenjem i pokapanjem bosanskih Muslimana Srebrenice, te straješinama davao ili prosljeđivao izvještaje i ažurirane informacije o toku ove operacije ubijanja u cjelini.

U skladu s tim, Dragana Jokića četiri tačke optužnice terete odgovornošću iz člana 7(1) Statuta, to jest za istrebljivanje, kao zločin protiv čovječnosti; ubistvo, kao zločin protiv čovječnosti i kao kršenje zakona i običaja ratovanja po članu 3 Statuta; i progone, kao zločin protiv čovječnosti.

Hronologija postupka

Protiv Vidoja Blagojevića prva optužnica je podignuta 30. oktobra 1998. Nakon izmjene i dopune njegove optužnice 1999., u januaru 2002. njegov predmet je spojen s predmetima još dvojice optuženih koji su se takođe teretili za zločine izvršene nakon pada Srebrenice, uključujući i Dragana Jokića protiv kojeg je optužnica podignuta 30. maja 2001. U maju 2002. i četvrti optuženi, Momir Nikolić, pridružen je ovom predmetu. Momir Nikolić i Dragan Obrenović su kasnije odvojeni od ovog postupka, nakon njihovog potvrdnog izjašnjavanja o krivici.

Suđenje je počelo 14. maja 2003., a završeno je 1. oktobra 2004. Za to vrijeme Pretresno vijeće je saslušalo 104 svjedoka i prihvatilo u spis svjedočenja još 57 svjedoka po pravilu 92 *bis*. Prihvaćeni su dokazi više od 15 vještaka iz različitih oblasti, uključujući demografiju, vojna pitanja i forenzičku patologiju, u obliku izvještaja i svjedočenja. Tokom suđenja prihvaćeno je više od 1.000 dokaznih predmeta.

Po završetku glavnog pretresa, Pretresno vijeće i strane u postupku posjetile su opštine Srebrenica, Bratunac i Zvornik kako bi se Pretresnom vijeću pomoglo u ocjenjivanju dokaza prihvaćenih u ovom predmetu.

Činjenice

Pretresno vijeće će prvo ukratko iznijeti pregled krivičnih djela počinjenih nad bosansko-muslimanskim stanovništvom u Potočarima, a onda će se osvrnuti na krivična djela počinjena nad muškarcima bosanskim Muslimanima.

Potočari

Nakon napada na enklavu Srebrenica, 20.000 do 30.000 bosanskih Muslimana pobjeglo je u Potočare, selo u sjeveroistočnom dijelu enklave, gdje je Holandski bataljon Zaštitnih snaga Ujedinjenih nacija imao svoju komandu. Holandski bataljon se nije mogao nositi s ovim masovnim prilivom izbjeglica. Nije imao dovoljne zalihe hrane, vode ili lijekova za izbjeglice, što je dobrim dijelom bilo prouzrokovano blokadom snabdijevanja enklave i Holandskog bataljona u mjesecima prije napada. Pregovori između generala Ratka Mladića, komandanta Vojske Republike Srpske i Holandskog bataljona u noći 11. jula rezultirali su odlukom da se bosansko-muslimansko stanovništvo prebaci autobusima iz Potočara na teritoriju koju nisu držali Srbi.

Dana 12. i 13. jula, u Potočarima su bili prisutni pripadnici VRS-a, pripadnici policijskih jedinica iz Ministarstva unutrašnjih poslova – MUP-a –, predstavnici civilnih vlasti Bratunca, kao i pripadnici Holandskog bataljona. Među snagama VRS-a bili su i neki pripadnici Vojne policije Bratunačke brigade, članovi komande Bratunačke brigade i, pripadnici, barem 1., 2. i 3. pješadijskog bataljona Bratunačke brigade.

Pretno vijeće konstatuje da su bosanski Muslimani bili izloženi okrutnom i nečovječnom postupanju u Potočarima. Neki od bosanskih Muslimana u Potočarima bili su izvrgnuti premlaćivanju, koje im je prouzročilo tešku bol i patnju. Nisu imali dovoljno prostora, hrane ni vode i bili su izloženi ekstremnim oblicima ponižavanja. Muškarci su odvojeni od ostatka svojih porodica, što je među stanovništvom izazvalo veliku zabrinutost za sudbinu tih muškaraca.

Muniba Mujić pokušala je slijediti svog brata kada su ga odveli vojnici VRS-a. Svjedočila je o razgovoru koji je tada vodila s jednim vojnikom:

I onda sam rekla: "Mogu li, molim vas, odnijeti torbu mom bratu [...]", a on je rekao: "Ne, ne možeš. Nemoj nositi tu torbu, neće im biti potrebna." To što mi je Nenad rekao da im to više neće trebati, to mi se činilo jako sumnjivo. Bilo mi je jako teško i počela sam plakati i prošla sam pokraj njega. No, njegove su stvari bile ostavljene, a ja sam samo htjela doći do svog brata. Stvari mi nisu bile važne, tako da sam prošla pokraj njega.

Pretno vijeće dalje konstatuje da je u Potočarima stvorena atmosfera straha: ondje su bili prisutni naoružani pripadnici VRS-a koji su se šetali među izbjeglim bosanskim Muslimanima, da samovoljno odvođe ljude na premlaćivanja i druge oblike teškog zlostavljanja. Štaviše, muškarcima su oduzeta lična dokumenta, što je bila poruka bosansko-muslimanskom stanovništvu da ovim muškarcima dokumenta možda više neće trebati jer je njihova sudbina – smrt – već odlučena.

Pretno vijeće konstatuje da su bosanski Muslimani ubijani u Potočarima. Iako ima malo dokaza da bi se utvrdilo postojanje organizovanog plana ubijanja bosanskih Muslimana u Potočarima, u atmosferi u kojoj su premlaćivanje, teško zlostavljanje i zastrašivanje bili ne samo tolerisani već po svemu sudeći podsticani, moglo se predvidjeti da će biti počinjena ovakva ubistva.

I na kraju, Pretno vijeće dalje konstatuje da su muslimanske žene, djeca i starci prisilno premješteni iz Potočara na teritoriju koja nije bila pod kontrolom Srba u Bosni. Iako postoje dokazi da su se bosanski Muslimani ukrkali u autobuse dobrovoljno i izrazili želju da napuste Potočare, Pretno vijeće konstatuje da se u kontekstu situacije kakva je tada postojala u Potočarima, ovo premještanje ne može opisati kao "dobrovoljno" već se mora smatrati iznuđenim ili prisilnim. Zbog humanitarne krize koja je zahvatila Potočare – a koju su stvorile snage bosanskih Srba, uključujući i Bratunačku brigadu – i atmosfere terora koja je zavládala Potočarima, posebno u noći 12. jula, bosansko-muslimansko stanovništvo i sam Holandski bataljon nisu imali drugog izbora već da se prebace na drugo mjesto, gdje mogu biti osigurani njihova bezbjednost, dobrobit i sam opstanak.

Muškarci bosanski Muslimani

Većina muškaraca bosanskih Muslimana u Srebrenici pobjegla je iz enklave u noći 10. jula s ciljem da se probiju do teritorije u okolini Tuzle, koju nisu držali Srbi. Tokom narednog dana, više od 7.000 muškaraca bosanskih Muslimana je zarobljeno, zatočeno i prebačeno na mjesta pogubljenja u opštinama Bratunac i Zvornik, gdje su ubijeni.

Prva faza ove operacije protiv muškaraca bosanskih Muslimana uključivala je njihovo zatočenje u Bratuncu u noćima 12. i 13. jula. Pukovnik Blagojević je bio prisutan u Bratuncu oba dana. Muškarci koji su prisilno odvojeni od svojih porodica u Potočarima, kao i muškarci koji su zarobljeni tokom pretresa terena, prebacivani su autobusom u Bratunac. Ovi muškarci su bili zatočeni ili u autobusima ili u zgradama školskog centra "Vuk Karadžić". Mali gradić Bratunac bio je tako prepun muškaraca bosanskih Muslimana. Vojna policija Bratunačke brigade imala je zadatak obezbjeđenja – ili tačnije čuvanja – zatočenika, osiguravajući time kontinuiranu kontrolu snaga bosanskih Srba nad ovim ljudima.

Pretno vijeće konstatuje da su za vrijeme svog zatočeništva u Bratuncu, muškarci bosanski Muslimani bili izloženi okrutnom i nečovječnom postupanju. Bili su zatočeni u nehumanim uslovima; nisu dobijali dovoljno hrane, vode ni liječničku njegu i bili su zatvoreni u pretrpanim prostorima, često bez osnovnih sanitarija. Muškarci su bili izloženi nasumičnim djelima nasilja: premlaćivanje, verbalno

zlostavljanje i prijetnje njihovom opstanku bili su neprekidni. Pucnjava se čula tokom cijele noći, kao i povremeni jauci pojedinih zatočenika izvedenih iz škole ili iz autobusa i ubijenih.

Vojna policija Bratunačke brigade učestvovala je u čuvanju ovih zatočenika a u slučaju škole "Vuk Karadžić" kontrolisala je ko ulazi i izlazi iz tog objekta.

Dok je većina muškaraca zarobljenih u koloni dovedena u Bratunac, 13. jula su muškarci bosanski Muslimani, koji su zarobljeni i držani na livadi Sandići, bili prisiljeni ili da odu pješke ili bili prebačeni autobusima do nedalekog skladišta u Kravici, koje se nalazi na glavnom putu Bratunac–Konjević Polje, u opštini Bratunac. Blizu 1.000 muškaraca koji su bili zatočeni u skladištu Kravice ubijeno je u noći 13. jula, kad su snage bosanskih Srba otvorile vatru iz automatskog oružja direktno u skladište. Kad je većina muškaraca ubijena, snage bosanskih Srba su prozvale preživjele i po kratkom postupku ih pogubile napolju, izvan skladišta, što se moglo jasno vidjeti s puta.

Ujutro 14. jula, konvoj od oko 30 autobusa punih muškaraca bosanskih Muslimana krenuo je iz Bratunca za Zvornik. Pripadnici Bratunačke brigade bili su pratnja ovom konvoju. Muškarci bosanski Muslimani odvedeni su u različite privremene zatočeničke centre u opštini Zvornik, uključujući školu u Grbavcima, školu u Petkovicima i školu u Pilici. Između 14. i 16. jula, tim ljudima su stavljeni povezi na oči, trpani su u autobuse i prebacivani u obližnja polja gdje su, grupa za grupom, nemoćni, prestrašeni muškarci bosanski Muslimani bile pogubljeni. Polja u Orahovcu, brana Petkovci i vojna ekonomija Branjevo bili su bukvalno polja smrti zasijana tijelima bosanskih Muslimana.

Svjedok P-111, bosanski Musliman, koji je imao 17 godina u vrijeme izvršenja zločina, opisao je atmosferu beznađa kod brane u Petkovicima, kamo su muškarci dovedeni da bi bili pogubljeni:

Mnogi ljudi su vikali "Dajte nam vode ili nas pobijte!". Bili smo stvarno užasno žedni, nismo to više mogli izdržati, čak iako smo onda trebali biti pogubljeni za nekoliko trenutaka. [...] Htjeli smo dobiti na vremenu. Živjeli smo još samo za idućih nekoliko sekundi. [...] Dok su drugi ubijali, dok su druge ubijali, molio sam se da i mene ubiju jer sam imao užasne bolove. No nisam im se usudio obratiti. I tako sam samo mislio na to kako moja majka nikada neće znati gdje sam dok sam razmišljao kako bih želio umrijeti.

Dom kulture u Pilici bio je natrpan do krajnosti s približno 500 muškaraca bosanskih Muslimana. Ovaj zatočenički objekat pretvorio se u mjesto pogubljenja 16. jula. Dok su se muškarci skupili u uglove tražeći zaštitu ili bili prisiljeni da stoje na bini Doma kulture, vojnici VRS-a pucali su iz automatskog oružja i bacali bombe u zgradu. Nije poznato da je iko preživio ovaj masovni pokolj.

Utovarivači i rovokopači su ili već bili na mjestima u vrijeme pogubljenja ili su stigli uskoro zatim da pokopaju mrtve u masovne grobnice. Zvornička inženjerska četa često je obezbjeđivala i mehanizaciju i ljude za ovu operaciju pokapanja.

Pravni zaključci u vezi s krivičnim djelima za koja se tereti

Pretno vijeće zaključuje da iz ukratko prikazanih činjenica slijedi da su u julu 1995., nakon pada srebreničke enklave, počinjeni zločini genocida, istrebljivanja, ubistva, progona putem ubistva, okrutnog i nečovječnog postupanja, terorisanja civilnog stanovništva i prisilnog premještanja, kao i nehumana djela (prisilno premještanje). Pretno vijeće ovdje neće ponavljati svoje pravne nalaze sa svim detaljima, nego će istaknuti neke od zaključaka.

Što se tiče zločina genocida, Pretno vijeće konstatuje da su radnje izvršenja putem kojih je počinjen genocid bile lišavanje života pripadnika grupe i nanošenje teške tjelesne ili duševne povrede pripadnicima grupe. Pod grupom se misli na bosanske Muslimane iz Srebrenice.

Pretno vijeće zaključuje da je teška tjelesna ili duševna povreda pripadnicima grupe bosanskih Muslimana nanosena na različite načine, i to, između ostalog, prisilnim raseljavanjem bosanskih Muslimana iz Srebrenice, odvajanjem muškaraca od ostatka stanovništva, terorisanjem bosanskih Muslimana u Potočarima, izvrgavanjem pripadnika grupe teškom tjelesnom ili duševnom

zlostavljanju u Potočarima i u zatočeničkim centrima, te izazivanjem teške traume kod onih muškaraca koji su uspjeli preživjeti pogubljenja.

Pretno vijeće nadalje konstatuje da je u okolnostima ovog predmeta, s obzirom na način na koji je izvršeno i na pritom korištena sredstva, prisilno premještanje bosanskih Muslimana iz srebreničke enklave, uzeto zajedno s ubijanjima ili samo za sebe, prouzročilo tešku duševnu povredu, tako da se i ono može podvesti pod djelo genocida.

Pretno vijeće konstatuje da se posebna namjera da se uništi u cijelosti ili djelimično grupa bosanskih Muslimana kao takva može indirektno utvrditi na osnovu događaja koji su uslijedili nakon vojne operacije "Krivaja 95", čiji je krajnji cilj bio da se eliminiše srebrenička enklava, odnosno na osnovu prisilnog uklanjanja bosanskih Muslimana iz srebreničke enklave, izdvajanja muškaraca iz zajednice bosanskih Muslimana u Potočarima, prisilnog premještanja žena, djece i starijih osoba bosanskih Muslimana s teritorije pod kontrolom Srba i, konačno, ubistva više od 7.000 muškaraca i mladića bosanskih Muslimana.

Pretno vijeće konstatuje da se termin "uništiti" odnosi samo na fizičko i biološko uništenje grupe i ne obuhvata kulturni genocid. Pretno vijeće konstatuje nadalje da se takvo uništenje ne smije jednostavno poistovjetiti s ubijanjem. Iako je lišavanje života velikog broja pripadnika neke grupe možda najizravniji način da se ta grupa uništi, i druge radnje ili nizovi radnji mogu takođe dovesti do uništenja grupe.

Pretno vijeće konstatuje da, ovisno o okolnostima i načinu na koji se vrši prisilno premještanje, i ono može dovesti do uništenja zaštićene grupe. U ovom slučaju prisilno premještanje bilo je usmjereno na zaštićenu grupu, odnosno na bosanske Muslimane Srebrenice. Premještanju je prethodilo izdvajanje pripadnika zajednice po spolu. Pretno vijeće zaključuje da odvajanje muškaraca od ostatka pripadnika grupe bosanskih Muslimana predstavlja ključni dokaz za zaključak da bosanski Srbi, koji su organizovali i proveli premještanje, nisu željeli da se ta grupa bosanskih Muslimana ikada obnovi kao grupa u Srebrenici ili bilo gdje drugdje, te su stoga namjeravali grupu fizički uništiti.

Što se tiče raseljavanja bosanskih Muslimana iz srebreničke enklave, Pretno vijeće konstatuje da su bosanski Muslimani prisilno premješteni s područja na kojem su punopravno boravili, i to ne zbog razloga koji su sankcionisani međunarodnim pravom, a to su sigurnost stanovništva ili imperativna vojna potreba. Pretno vijeće zaključuje da je premještanje bilo "prisilno" stoga što bosanski Muslimani nisu raspolagali slobodnim ili istinskim izborom da ostanu u srebreničkoj enklavi, uključujući područje oko komande Holandskog bataljona u Potočarima. Takvo nepostojanje istinske mogućnosti izbora rezultat je djelovanja i ponašanja oficira i vojnika VRS-a prema izbjeglicama, uključujući izvršenje teških krivičnih djela od strane pripadnika snaga bosanskih Srba u Potočarima, organizovani, nehumani i često agresivni proces izdvajanja i uklanjanja muških pripadnika stanovništva, te uslove i atmosferu terora koji su stvoreni u Potočarima. Nadalje, Pretno vijeće konstatuje da snage bosanskih Srba, koje su organizovale i provele premještanje bosanskih Muslimana, raseljavanje stanovništva nisu zamislile kao privremenu mjeru.

Zaključci u vezi s individualnom krivičnom odgovornošću optuženih

Na ovom mjestu Pretno vijeće podsjeća da svrha suđenja nije samo da se utvrdi da li su teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na nekom određenom području, nego i da se utvrdi ko zapravo snosi individualnu krivičnu odgovornost za te zločine.

Pretno vijeće je individualnu krivičnu odgovornost Vidoja Blagojevića i Dragana Jokića procjenjivalo u kontekstu svih događaja koji su uslijedili nakon pada Srebrenice u julu 1995.

Iako prihvata da je postojala posebna komandna linija za organ bezbjednosti koja je takođe funkcionisala u julu 1995., Pretno vijeće konstatuje da je pukovnik Blagojević, komandant Bratunačke brigade, komandovao i imao kontrolu nad snagama i sredstvima Bratunačke brigade u julu 1995. Pukovnika Blagojevića stoga se može smatrati odgovornim ako se uspije utvrditi da je on znao

za počinjenje nekog krivičnog djela i da je dozvolio korištenje ljudstva i sredstava za pomoć u izvršenju tih krivičnih djela.

Dragan Jokić bio je dežurni oficir Zvorničke brigade od jutra 14. jula do jutra 15. jula. Osim toga, obavljao je dužnost načelnika inženjerije Zvorničke brigade. Pretresno vijeće će procijeniti da li njegovo djelovanje prilikom vršenja ovih dviju funkcija za sobom povlači krivičnu odgovornost za izvršena krivična djela.

I Vidoje Blagojević i Dragan Jokić terete se na osnovi individualne krivične odgovornosti za učestvovanje u udruženom zločinačkom poduhvatu. Pretresno vijeće, iz razloga koji su detaljno obrazloženi u presudi, ne smatra da su svi elementi koje valja dokazati za utvrđivanje individualne krivične odgovornosti na osnovu udruženog zločinačkog poduhvata ostvareni u ovom predmetu. Štaviše, Pretresno vijeće zaključuje da oblik odgovornosti koji tačnije izražava kažnjivo ponašanje obojice optuženih na temelju njihove kažnjive namjere jeste pomaganje i podržavanje počinjenja zločina.

Pretresno vijeće sada će ocijeniti odgovornost Vidoja Blagojevića i Dragana Jokića za pomaganje i podržavanje utvrđenih krivičnih djela.

Za Vidoja Blagojevića

Pretresno vijeće konstatuje da postoje radnje izvršene od strane pukovnika Blagojevića ili pripadnika Bratunačke brigade kojima je pružena praktična pomoć u operaciji ubijanja, čiji je rezultat bila smrt više od 7.000 muškaraca i mladića bosanskih Muslimana. Te radnje obuhvataju odvajanje muškaraca od ostatka bosanskih Muslimana u Potočarima, čuvanje muškaraca bosanskih Muslimana u Bratuncu od 12. do 14. jula, učestvovanje bataljona Bratunačke brigade i pukovnika Blagojevića lično u operaciji pretresa terena.

Pretresno vijeće, međutim, nadalje konstatuje da ne postoje dovoljni dokazi da bi se utvrdilo kako je pukovnik Blagojević raspolagao znanjem o tome da te radnje pomažu počinjenje krivičnog djela ubistva u odnosu na masovna pogubljenja. Shodno tome, odgovornost pukovnika Blagojevića za pomaganje i podržavanje ubistva u odnosu na masovna pogubljenja nije potvrđena.

Pretresno vijeće konstatuje da postoje radnje izvršene od strane pripadnika Bratunačke brigade kojima je pružena praktična pomoć u počinjenju ubistava u gradu Bratuncu. Pretresno vijeće zaključuje da je pukovnik Blagojević znao da su pripadnici Bratunačke brigade pružali praktičnu pomoć prilikom ubijanja muškaraca u Bratuncu. Shodno tome, Pretresno vijeće konstatuje da je pukovnik Blagojević pomagao i podržavao počinjenje ubistva u gradu Bratuncu.

Pretresno vijeće konstatuje da pukovnik Blagojević nije znao da se vrši zločin istrebljivanja u vrijeme kad je on počinjen i stoga ne može snositi odgovornost za radnje koje je eventualno sam počinio ili su ih počinili pripadnici Bratunačke brigade, a koje su pomogle glavnim počiniočima i u velikoj mjeri uticale na počinjenje djela istrebljivanja. Shodno tome, odgovornost pukovnika Blagojevića za pomaganje i podržavanje u istrebljivanju nije utvrđena i on se oslobađa optužbe za istrebljivanje iz tačke 2 Optužnice.

Što se tiče zločina progona, Pretresno vijeće konstatuje da je pukovnik Blagojević znao za diskriminatornu osnovu na kojoj su izvršena osnovna djela ubistva, okrutnog i nečovječnog postupanja, terorisanja civilnog stanovništva i prisilnog premještanja. O ubistvima smo već govorili.

Pretresno vijeće konstatuje da su pripadnici Bratunačke brigade pružili praktičnu pomoć koja je u velikoj mjeri uticala na počinjenje progona putem okrutnog i nečovječnog postupanja i terorisanja civilnog stanovništva. Pretresno vijeće zaključuje da je pukovnik Blagojević znao za učestvovanje pripadnika Bratunačke brigade u tim radnjama, te da je uz to znao i da se tim radnjama pomaže zločin progona putem terorisanja civilnog stanovništva i okrutnog i nečovječnog postupanja.

I konačno, Pretresno vijeće konstatuje da su pripadnici Bratunačke brigade, uključujući pripadnike vojne policije i bataljona koji su obezbjeđivali područje Potočara, pružali praktičnu pomoć

prisilnom premještanju bosanskih Muslimana s područja Srebrenice. Time što su učestvovali u razvrstavanju stanovništva, u ukrcavanju ljudi u autobuse i pratnji autobusa, kao i u patroliranju područjem na kojem je stanovništvo držano do završetka premještanja, pripadnici Bratunačke brigade u velikoj su mjeri doprinijeli počinjenju zločina.

Pretno vijeće uz to konstatuje da je pukovnik Blagojević znao za pomoć koju su pružali pripadnici njegove brigade, a znao je i da djela koja su oni izvršili pomažu počinjenju djela prisilnog premještanja. Pukovnik Blagojević, kao komandant koji je sudjelovao u operaciji "Krivaja 95", znao je za cilj i rezultat te operacije, a to je bila eliminacija srebreničke enklave. Taj cilj za sobom je nužno povlačio uklanjanje stanovništva bosanskih Muslimana s tog područja. U periodu od 12. do 14. jula pukovnik Blagojević, budući da je bio prisutan na isturenom komandnom mjestu, u gradu Srebrenici i u Bratuncu, morao je i sam vidjeti da se taj cilj realizuje dok su jedan za drugim autobusi puni žena, djece i staraca bosanskih Muslimana prolazili kroz Bratunac na putu od Potočara za Kladanj, nakon čega je uslijedilo i privremeno zatočenje muškaraca u Bratuncu dok su čekali na premještanje s tog područja. Pukovnik Blagojević je znao da se prisilno premještanje vrši na diskriminatorskim osnovama, budući da je cilj prisilnog premještanja bio uklanjanje bosanskih Muslimana iz tog dijela Bosne.

Shodno tome, Pretresno vijeće konstatuje da je pukovnik Blagojević odgovoran za pomaganje i podržavanje progona putem osnovnih krivičnih djela ubistva, okrutnog i nečovječnog postupanja, terorisanja civilnog stanovništva i prisilnog premještanja.

Pošto je utvrdilo da pukovnik Blagojević snosi krivičnu odgovornost za pomaganje i podržavanje u progonu putem prisilnog premještanja, Pretresno vijeće konstatuje da je pukovnik Blagojević pomagao i podržavao u počinjenju nehumanih djela (prisilno premještanje).

Kako bi ocijenilo odgovornost pukovnika Blagojevića za saučesništvo u genocidu, Vijeće kao prvo mora utvrditi da li je on pružio praktičnu pomoć koja je u znatnoj mjeri uticala na izvršenje djela lišavanja života i nanošenja teške tjelesne ili duševne povrede na kojima se ovdje zasniva zločin genocida. Ako je zaključak s tim u vezi pozitivan, Pretresno vijeće će prvo utvrditi da li je pukovnik Blagojević znao da njegova djela pomažu izvršenje tih djela u osnovi. Nakon toga, Pretresno vijeće će utvrditi da li je pukovnik Blagojević znao za posebnu namjeru glavnih počinitelja da se uništi grupa bosanskih Muslimana u cijelosti ili djelimično.

Na osnovu svojih zaključaka u vezi s ubistvom, progonima i drugim nehumanim djelima (prisilno premještanje) Pretresno vijeće konstatuje nadalje da je pukovnik Blagojević znao da time što je dopustio korištenje sredstava Bratunačke brigade on u značajnoj mjeri doprinosi ubijanju muškaraca bosanskih Muslimana i nanošenju teške tjelesne ili duševne povrede stanovništvu bosanskim Muslimanima.

Pretresno vijeće konstatuje da je pukovnik Blagojević znao za namjeru glavnih počinitelja da unište u cijelosti ili djelimično grupu bosanskih Muslimana kao takvu. Pretresno vijeće o njegovom znanju zaključuje na osnovu svih okolnosti u vezi sa zauzimanjem srebreničke enklave i djela usmjerenih protiv bosanskih Muslimana koja su uslijedila nakon toga.

Shodno tome, Pretresno vijeće konstatuje da je pukovnik Blagojević kriv za saučesništvo u genocidu putem pomaganja i podržavanja u genocidu.

Pretresno vijeće ne smatra da pukovnik Blagojević snosi odgovornost po članu 7(3) iz razloga koji se iznose u presudi.

Dragan Jokić

Pretresno vijeće konstatuje da je ubistvo utvrđeno, i to i kao kršenje zakona i običaja ratovanja i kao zločin protiv čovječnosti.

a. Kravica i Glogova

Pretno vijeće smatra da nije dokazano van razumne sumnje da je Dragan Jokić znao da nekoga šalje u skladište u Kravici ili da na bilo koji način učestvuje u pokapanjima koja su uslijedila nakon masakra u skladištu u Kravici.

b. Orahovac

Pretno vijeće se uvjerilo da je Dragan Jokić znao da su zarobljeni Muslimani zatočeni u školi u Grbavcima gdje čekaju na pogubljenje kada je nekome rekao da tamo ode. Pretno vijeće stoga konstatuje da je Dragan Jokić znao da je poslan u Orahovac upravo zato da iskopa masovne grobnice za žrtve pogubljenja. Time što je izdao nalog da se u Orahovac odveze rovokopač, Dragan Jokić je pružio praktičnu pomoć koja je znatno doprinijela počinjenju zločina.

c. Škola u Petkovcima i brana kod Petkovaca

Nije utvrđeno van razumne sumnje da je Dragan Jokić pružio znatnu pomoć u masovnom pogubljenju koje je nakon toga počinjeno kod škole u Petkovcima i kod brane. Pretno vijeće nije ustanovilo da postoje dokazi da su pripadnici Zvorničke brigade učestvovali u tom pogubljenju.

d. Škola u Pilici i Vojna ekonomija Branjevo

Pretno vijeće konstatuje da je Dragan Jokić već 14. jula znao da su zarobljeni Muslimani zatočeni u školi u Pilici. Osim toga, Pretno vijeće zaključuje van razumne sumnje da je Jokić, kao načelnik inženjerije, bio informisan o zahtjevu od 16. jula kojim se tražila teška mehanizacija, te da je bio u kontaktu s pripadnicima inženjerijske čete kako bi ispunio taj zahtjev. Rezultat postupaka Dragana Jokića bio je da su odaslana inženjerijska sredstva Zvorničke brigade i ljudstvo. Pretno vijeće uvjerilo se van razumne sumnje da je Dragan Jokić znao da su sredstva poslana kako bi se iskopale masovne grobnice.

e. Kozluk

Pretno vijeće konstatuje da je Dragan Jokić pružio praktičnu pomoć koja je znatno uticala na počinjenje krivičnih djela, te se Vijeće uvjerilo da je Dragan Jokić znao da se inženjerijska sredstva Zvorničke brigade koriste za kopanje masovnih grobnica za pogubljene žrtve.

f. Zaključak

Pretno vijeće konstatuje da je utvrđeno van razumne sumnje da je Dragan Jokić pomagao i podržavao ubistva počinjena u Orahovcu, u Pilici i na vojnoj ekonomiji u Branjevu, te u Kozluku.

(ii) Istrebljivanje

Pretno vijeće je konstatovalo da je izvršeno istrebljivanje. Pretno vijeće je utvrdilo izvan razumne sumnje da je Dragan Jokić pružio praktičnu pomoć koja je znatno doprinijela izvršenju krivičnog djela istrebljivanja.

Pretnom vijeću su predočeni dokazi o tome da je Dragan Jokić znao za zatočavanje bosanskih Muslimana u školi Grbavci u Orahovcu, u školi u Pilici i u Kozluku. Štaviše, činjenica da je Dragan Jokić poslao tešku mehanizaciju za kopanje i ljude da rukuju tom opremom, sve iz sredstava Zvorničke brigade, kako bi se tamo kopale masovne grobnice gdje su se pogubljenja ili upravo vršila ili su bila netom izvršena, dokazuje van razumne sumnje da je Dragan Jokić znao da su počinjena ubistva širokih razmjera

(iii) Progoni

U okviru tačke 5 Optužnice, progoni, Tužilaštvo tereti Dragana Jokića za četiri djela u osnovi progona: ubistvo, okrutno i nečovječno postupanje, terorisanje civilnog stanovništva i uništavanje imovine. Pretno vijeće se poziva na svoje nalaze da djela u osnovi za koja se tereti Dragan

Jokić, ubistvo, okrutno i nečovječno postupanje i terorisanje civila bosanskih Muslimana, predstavljaju dio kampanje progona protiv bosansko-muslimanskog stanovništva.

Pretno vijeće konstatuje da nisu prezentirani dokazi koji bi mu omogućili da zaključi da je Dragan Jokić pružio praktičnu pomoć, podsticaj ili moralnu podršku, koji su znatno doprinijeli okrutnom i nečovječnom postupanju ili terorisanju civilnog stanovništva. Pretno vijeće, prema tome, zaključuje da Dragan Jokić ne snosi krivičnu odgovornost za ova djela u osnovi.

Kad je riječ o ubistvu kao djelu u osnovi, Pretno vijeće je konstatovalo van razumne sumnje da je Dragan Jokić pomagao i podržavao u izvršenju ubistava koja su počinjena u Orahovcu, Pilici, na vojnoj ekonomiji Branjevo i u Kozluku. Dokazi pokazuju da je od 14. jula na dalje, Dragan Jokić znao da su hiljade muškaraca i mladića, bosanskih Muslimana, zatočene u zoni Zvorničke brigade. Dokazi dalje potvrđuju da je Dragan Jokić znao da su ti muškarci i mladići zatočeni na diskriminatornoj osnovi jer su bili bosanski Muslimani. Pretno vijeće se stoga uvjerilo da je Dragan Jokić znao da su glavni počiniozi zločina u Orahovcu, Pilici, na vojnoj ekonomiji Branjevo i u Kozluku počinili te zločine nad žrtvama jer su one bile bosanski Muslimani. Na osnovu toga, Pretno vijeće konstatuje da je svojim djelima koja smo prethodno opisali, Dragan Jokić pomagao i podržavao u krivičnom djelu progona putem ubistava u Orahovcu, Pilici, na vojnoj ekonomiji Branjevo i u Kozluku.

Izricanje kazne

Pretno vijeće je ocijenilo težinu krivičnih djela za koja se osuđenima izriču osuđujuće presude, uključujući i pojedinačno učešće svakog optuženog u zločinima.

U odnosu na Vidoja Blagojevića, Pretno vijeće konstatuje da on nije bio jedan od glavnih učesnika u izvršenju ovih zločina. Pretno vijeće je utvrdilo da, dok su starješine Glavnog štaba i MUP-a igrali ključne uloge u izradi i sprovođenju jedinstvenog plana da se ubiju hiljade muškaraca, bosanskih Muslimana i da se prisilno premjesti više od 30.000 bosanskih Muslimana, doprinos Vidoja Blagojevića izvršenju krivičnih djela sastojao se uglavnom u pružanju znatne pomoći u prisilnom premještanju i u tome što je znao da je cilj da se bosanski Muslimani eliminišu iz enklave Srebrenica. Pretno vijeće je, međutim, utvrdilo da Vidoje Blagojević nije znao za masovna pogubljenja. No, Pretno vijeće mora uzeti u obzir da je praktična pomoć koju je on pružio značajno doprinijela izvršenju zločina genocida.

Dragan Jokić, kao ni Vidoje Blagojević, nije imao glavnu ulogu u izvršenju ovih zločina. Pored toga, Pretno vijeće je utvrdilo da on nije bio na zapovjednoj funkciji. On nije mogao izdavati vlastita naređenja, nego je naređenja svojih starješina prenosio pripadnicima inžinjerijske čete Zvorničke brigade. Međutim, on je značajno pomogao u izvršenju zločina time što je mehanizaciju i pripadnike inžinjerijske čete slao na mjesta pogubljenja kako bi učestvovali u operaciji pokapanja.

Pretno vijeće je uzelo u obzir relevantne otežavajuće i olakšavajuće okolnosti u odmjeravanju kazne za svakog od optuženih.

Dispozitiv

Iz gore navedenih razloga, Pretno vijeće konstatuje da:

Optuženi **Vidoje Blagojević NIJE KRIV** i stoga mu se izriče oslobađajuća presuda po sljedećim tačkama Optužnice:

- **Točka 2:** Istrebljivanje

Optuženi **Vidoje Blagojević** nije kriv po osnovu člana 7(3) Statuta ali je **KRIV** po osnovu člana 7(1) Statuta, za pomaganje i podržavanje, po sljedećim tačkama Optužnice:

- **tačka 1B:** saučesništvo u genocidu;

- **tačka 3:** ubistvo, kao zločin protiv čovječnosti;
- **tačka 4:** ubistvo, kao kršenje zakona i običaja ratovanja;
- **tačka 5:** progoni, kao zločin protiv čovječnosti, i
- **tačka 6:** nehumana djela (prisilno premještanje)

Pretno vijeće izriče **Vidoju Blagojeviću** jedinstvenu kaznu zatvora trajanju od **18 godina**.

Vidoje Blagojević je uhapšen i doveden u pritvor Međunarodnog suda 10. avgusta 2001. Prema tome, u pritvoru je do sada proveo 1256 dana. On ima pravo da mu se to vrijeme uračuna u izdržanu kaznu, uključujući i period koji će provesti u pritvoru do odluke Predsjednika na osnovu pravila 103(A), o državi u kojoj će izdržavati kaznu. On ostaje u pritvoru dok se ta odluka ne donese.

Pretno vijeće odbija da optuženom **Draganu Jokiću** izrekne osuđujuću presudu po sljedećim tačkama Optužnice:

- **tačka 3:** ubistvo kao zločin protiv čovječnosti

Optuženi **Dragan Jokić** je **KRIV** po osnovu člana 7(1) Statuta, za pomaganje i podržavanje po sljedećim tačkama Optužnice:

- **tačka 2:** istrebljivanje, kao zločin protiv čovječnosti;
- **tačka 4:** ubistvo, kao kršenje zakona i običaja ratovanja;
- **tačka 5:** progoni, kao zločin protiv čovječnosti.

Pretno vijeće izriče **Draganu Jokiću** jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od **9 godina**.

Dragan Jokić se dobrovoljno predao Međunarodnom sudu 15. avgusta 2001. Odobreno mu je privremeno puštanje na slobodu u prepretno fazi postupka. Prema tome, u pritvoru je proveo 917 dana. On ima pravo da mu se to vrijeme uračuna u izdržanu kaznu zatvora, uključujući i period koji će provesti u pritvoru do odluke Predsjednika, na osnovu pravila 103(A), o državi u kojoj će izdržavati kaznu. On ostaje u pritvoru dok se ta odluka ne donese.

*****